

Полтавський державний аграрний університет
Навчально-науковий інститут економіки,
управління, права та інформаційних технологій
Кафедра публічного управління та адміністрування

МАТЕРІАЛИ

III Міжнародної науково-практичної
конференції

«Місцеве самоврядування в Україні та світі: теорія і практика»

28 листопада 2023 року
м. Полтава

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ,
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ,
КАФЕДРА ГЕОМАТИКИ, ЗЕМЛЕУСТРОЮ ТА ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЙ
ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА АСОЦІАЦІЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ
ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ОБ'ЄДНАНИХ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД (м. КИЇВ)
ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ІНСТИТУТ РОЗВИТКУ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ПОЛТАВЩИНИ»
ТРОСТЯНЕЦЬКА МІСЬКА РАДА, СУМСЬКА ОБЛАСТЬ
ТЕРЕШКІВСЬКА СІЛЬСЬКА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА
ОПІШНЯНСЬКА СЕЛИЩНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА
КОТЕЛЕВСЬКА СЕЛИЩНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА
ЛЕСТЕРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (м. ЛЕСТЕР, ВЕЛИКА БРИТАНІЯ)
ВАРШАВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (м. ВАРШАВА, ПОЛЬЩА)
ОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (м. ОПОЛЕ, ПОЛЬЩА)
ЩЕЦІНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ, ІНСТИТУТУ ПОЛІТОЛОГІЇ ТА ДОСЛІДЖЕНЬ У
ГАЛУЗІ БЕЗПЕКИ (м. ЩЕЦІН, ПОЛЬЩА)
УНІВЕРСИТЕТ МИКОЛАСА РОМЕРИСА (MRU) (м. ВІЛЬНЮС, ЛИТВА)
АЗЕРБАЙДЖАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(м. ГЯНДЖА, АЗЕРБАЙДЖАН)
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКО,
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В.Н. КАРАЗИНА,
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ «ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ»
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ», КИЄВО-
МОГИЛЯНСЬКА ШКОЛА ВРЯДУВАННЯ ІМЕНІ АНДРІЯ МЕЛЕСЕВИЧА
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І
ГАЗУ, ІНСТИТУТ ГУМАНІТАРНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ,
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА МІЖНАРОДНОЇ
ЕКОНОМІКИ

III МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
*«МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА»*

28 листопада 2023 року

м. Полтава, Україна

УДК 35.07/08 (1-21) (477)
М65

Редакційна колегія:

Лозинська Т.М. – завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Полтавського державного аграрного університету, д. н. держ. упр., професор (відповідальний редактор);

Дорофєєв О.В. – професор кафедри публічного управління та адміністрування Полтавського державного аграрного університету, д. е. н., професор (заступник відповідального редактора);

М65 *Місцеве самоврядування в Україні та світі: теорія та практика* : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, м. Полтава, 28 листопада 2023 року / за заг. ред. Т.М. Лозинської, О.В. Дорофєєва. Полтава : ПДАУ, 2023. 298 с.

У матеріалах конференції висвітлені результати наукових досліджень з актуальних проблем місцевого самоврядування і пошуку шляхів їх розв'язання за тематичними напрямками: «Правове забезпечення місцевого самоврядування», «Управління розвитком територіальних громад», «Соціальна складова місцевого самоврядування», «Місцева економіка та місцеві бюджети», «Політичні аспекти функціонування самоврядної влади», «Аграрна політика і місцеве самоврядування», «Місцеве самоврядування в умовах воєнного стану», «Інформатизація управлінських процесів», «Практики місцевого самоврядування в зарубіжних країнах», «Просторове планування територій територіальних громад»

Для наукових, науково-педагогічних працівників, аспірантів, теоретиків і практиків публічного управління та адміністрування, представників органів влади, громадських діячів України, а також усіх, хто досліджує питання трансформації управління місцевим розвитком в умовах децентралізації влади.

Матеріали конференції друкуються в авторській редакції. За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори. Позиція редакції не завжди може збігатися з точкою зору автора.

© Полтавський державний
аграрний університет, 2023

<i>Панасенко Наталія Леонідівна, Гунько Максим Олегович</i>	
Теоретичні основи інноваційного лідерства в публічному управлінні	98
<i>Петренко Віктор Павлович, Марич Володимир Федорович</i>	
Про роль консенсусу в управлінні розвитком територіальних громад України	101
<i>Поступна Олена Вікторівна</i>	
Zero Waste як філософія, сучасний тренд і новий підхід в управлінні на місцевому рівні	104
<i>Рибак Станіслав Юрійович, Арбузова Тетяна Василівна</i>	
Напрями управління митними та логістичними ризиками державним, муніципальним і комерційним менеджментом ЗЕД	108
<i>Сашко Ігор Володимирович</i>	
Партисипативне стратегування на рівні територіальної громади як метод та засіб забезпечення громадської участі	112
<i>Сокольська Тетяна Вікторівна</i>	
Розвиток лідерського потенціалу молоді для формування спроможних громад	115
<i>Ткачук Анатолій Федорович</i>	
Стратегія розвитку територіальної громади: показники та емоції	118
<i>Черниш Оксана Анатоліївна</i>	
Удосконалення публічного управління в сфері благоустрою територіальних громад	121
<i>Шупта Ірина Миколаївна, Зеніч Роман Вікторович</i>	
Управління крос-культурною командою як новий виклик для менеджера	123
<i>Шупта Ірина Миколаївна, Сагаль Антон Олександрович</i>	
Особливості етичного лідерства в діяльності органу місцевого самоврядування	125

СЕКЦІЯ 3. СОЦІАЛЬНА СКЛАДОВА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

<i>Арбузова Тетяна Василівна, Поліщук Світлана Петрівна</i>	
Партнерство бізнесу і місцевих громад як засіб реалізації соціальних та екологічних ініціатив	127
<i>Бельскова Каріна Святославівна, Голубєва Орена Олегівна</i>	
Механізми державного регулювання ресурсного забезпечення галузі охорони здоров'я	131
<i>Діденко Ірина Володимирівна</i>	
Шляхи удосконалення системи управління професійної (професійно-технічної) освіти	134
<i>Зінчук Богдан Андрійович, Галюк Борис Олександрович</i>	
Роль публічного управління в забезпеченні розвитку муніципальної медицини	137
<i>Колісник Олександра Дмитрівна</i>	
Комунікативна політика в молодіжному середовищі	141

Станіслав Юрійович Рибак,
*здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Білоцерківського національного аграрного університету
м. Біла Церква, Україна*

Тетяна Василівна Арбузова,
*кандидат економічних наук, доцентка,
доцентка кафедри публічного управління,
адміністрування та міжнародної економіки
Білоцерківського національного аграрного університету
м. Біла Церква, Україна*

НАПРЯМИ УПРАВЛІННЯ МИТНИМИ ТА ЛОГІСТИЧНИМИ РИЗИКАМИ ДЕРЖАВНИМ, МУНІЦИПАЛЬНИМ І КОМЕРЦІЙНИМ МЕНЕДЖМЕНТОМ ЗЕД

Вітчизняна економіка постійно перебуває під дією зовнішніх та внутрішніх факторів, які впливають на її стабільність та можливості розвитку. Пандемія COVID-19, постійні бойові дії на території України з 2014 року та повномасштабне вторгнення в лютому 2022 року, втрата ринків збуту і руйнування логістичних маршрутів докорінно змінюють умови функціонування вітчизняних підприємств, вимагаючи гнучких управлінських рішень в системі управління потенціалом підприємств задля його розвитку, в тому числі і економічного. Разом з названими факторами поряд стоїть і орієнтація на європейський ринок як для збуту продукції власного виробництва, так і для імпорту необхідних товарів відповідно до нинішніх потреб політичної, економічної та продовольчої ситуації. Наразі окремі європейські країни займають місце так званих «логістичних хабів» української економіки та є що не єдиними логістичними шляхами, які забезпечують військові потреби та потреби цивільного населення України.

За оприлюдненими даними Міністерства фінансів України з фінансування загального фонду бюджету України від міжнародних партнерів з 24 лютого 2022 року станом на листопад 2023 року допомога загалом становила 68525 млн дол. США. В 2023 році найбільша частка фінансування припала на ЄС – 17883 млн дол. США (47,8 %), Сполучені Штати Америки – 10900 млн дол. США (29,1 %), МВФ – 3592 млн дол. США (9,6 %) [1]. Впевнено можемо стверджувати, що в сучасній економічній ситуації економіка України є дотаційною і неспроможною забезпечити державні потреби. Проаналізувавши структуру доходів Державного бюджету України станом на 01.10.2023, бачимо, що значну роль у забезпеченні надходжень відіграють гравці зовнішньоекономічної діяльності, формуючи лише податками на додану вартість з імпортних товарів та акцизного податку ввезених в Україну підакцизних товарів більше 15% доходів державного бюджету [2]. Наявність зовнішніх джерел підтримки державного бюджету є позитивною ознакою, проте її розміри вказують на недопустиму залежність функціонування економіки від іноземної допомоги і необхідність забезпечення власних джерел фінансування, одним із яких і є зовнішньоекономічна діяльність.

Нинішній стан політичної ситуації в країні, її економічний розвиток, в тому числі й ЗЕД, спонукають ефективно використовувати зовнішні контакти задля вирішення внутрішніх політико-економічних та соціальних проблем, є предметом дослідження науковців і практиків питань реалізації сучасних механізмів державного регулювання ЗЕД під впливом глобалізаційних та інтеграційних процесів в умовах мирного часу, але що найбільш актуально – за воєнного стану. ЗЕД – це важливий вид діяльності, який формує розвиток міжнародних торгових відносин, інвестиційних клімат країни та завжди є пріоритетним напрямом економічної політики держави. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності – це здійснення урядом комплексу заходів – правових, економічних, адміністративно-управлінських, пропагандистських – задля формування регламентованих умов господарювання суб'єктів ЗЕД та запобігання порушень і зловживань у цій сфері в інтересах розвитку економіки країни та господарської безпеки в національному масштабі.

Регулювання зовнішньоекономічної діяльності динамічно розвивається під впливом національної та міжнародної економічної кон'юнктури. Зокрема, вітчизняним законодавством зафіксовано 175 країн світу, з якими укладено угоди про вільну торгівлю чи торговельно-економічні угоди про надання режиму найбільшого сприяння, набули врегулювання питання митного, податкового, пільгового характеру. Від початку повномасштабного вторгнення державне регулювання ЗЕД мусить постійно адаптуватися до сучасних викликів, зокрема, введене ембарго на всю продукцію країни агресора, звільнені від оподаткування ввізним митом товари, що ввозяться (пересилаються) підприємствами на митну територію України для вільного обігу та певні категорії транспортних засобів [3], набули чинності законодавчі акти по реформуванню та лібералізації митного оформлення т. і. Тобто регулювання ЗЕД спрямоване на удосконалення діючих процесів з формування сприятливих умов ведення діяльності відповідно до актуального впливу внутрішніх та зовнішніх факторів. Однак інколи реакція уряду є досить неповороткою та повільною в питаннях оперативного вирішення окремих проблем, приміром, з міжнародною логістикою. Йдеться про блокаду пунктів пропуску на кордоні з Польщею, незважаючи на Угоду про лібералізацію вантажних перевезень автомобільним транспортом між Україною та ЄС, дія якої передбачена щонайменше до 30 червня 2024 року [4].

Від 06.11.2023 на кордоні з Польщею польськими протестувальниками були заблоковані пункти пропуску. Станом на 22.11.2023 повністю були заблоковані такі пропускні пункти: Дорогуськ – Ягодин, Гребенне – Рава-Руська, Корчова – Краківець [5]. За даними Державної служби України з безпеки на транспорті в черзі на перетин кордону в напрямку України було близько 3000 вантажних автомобілів з різноманітними вантажами [6]. Не можуть і досі перетнути кордон вантажівки з паливом, «гуманітаркою» та продовольством. Такі дії польських активістів ставлять під загрозу соціальну та економічну безпеку нашої держави. Згідно розрахунків збитки українських перевізників становлять 350 євро за добу [7]. На жаль, до польських

протестувальників долучились страйкарі зі Словаччини, заблокувавши пункт пропуску Вишне-Немецьке – Ужгород [8].

На західних рубіжах Україна має пункти пропуску, які можливо використовувати лише на кордоні з Польщею, де нині відбувається блокада, Словаччиною – теж заблоковані, Угорщиною – проросійськи налаштованою, Румунією та Молдовою. Весь північний, східний, південний кордони та морське сполучення теж заблоковані в результаті російської агресії.

Враховуючи те, настільки болючі дії з боку союзників та можливої подальшої експансії на кордонах з іншими країнами, державний та топменеджмент ЗЕД підприємств стоїть перед серйозною проблемою й необхідністю генерації далекоглядних стратегічних рішень задля забезпечення безпеки та безперебійної роботи логістичних шляхів для ЗЕД. У разі подібної поведінки зі сторони Румунії, Угорщини та Молдови Україна буде повністю заблокована, що спричинить безпрецедентну економічну, промислову, енергетичну та соціальну кризу, тотальний економічний колапс. На сьогодні представники Міністерства інфраструктури України, Державної прикордонної служби та Державної митної служби докладають максимум зусиль для вирішення ситуації, яка склалася на кордоні з Польщею, Словаччиною та поки що видимі результати відсутні. Зі складнощами стикнулися і органи місцевої влади, адже в проблемних пунктах пропуску виникла гостра потреба в забезпеченні санітарно-гігієнічних, медичних, протиепідемічних умов, організації громадського харчування тощо.

Тож очевидною є гостра необхідність дослідження способів організації зовнішньоекономічної діяльності в аспекті забезпечення її логістичної безпеки та пошуку інноваційних управлінських рішень. З урахуванням тенденції розвитку політичної ситуації в країні та факторів глобальної політики, не знімаючи з порядку денного проведення активного переговорного процесу з країнами, з якими виникли конфліктні ситуації, необхідно розробляти альтернативні маршрути, мати домовленості з іншими державами, що межують з Україною – Румунія, Молдова – щодо розгортання мобільних пропускних пунктів, що дасть можливість оперативного реагування на виклики та забезпечить сталу зовнішньоекономічну діяльність. Варто дослідити можливості відкриття у середньо- та довгостроковій перспективі аеродромів для транспортування цивільних і військових вантажів у західних областях України, передусім Закарпатській. Це звісно потребує інвестицій в системи протиповітряної та протиракетної оборони, тим не менш розрахунки ще не проведені і не має обґрунтованого аналізу та прогнозу щодо економічної доцільності й рентабельності таких робіт. Також в тандемі з напрямом розвитку військової безпеки країни доцільно розглядати будівництво підземних аеродромів, які за необхідності можуть слугувати альтернативними варіантами забезпечення безпеки імпорту та експорту. Реалізація таких заходів сприятиме соціально-економічному розвитку й місцевих громад, створюючи додаткові робочі місця і забезпечуючи бюджетоутворення.

Економіко-правовий блок регулювання сфери ЗЕД, прийнятий урядом України під час воєнного стану, передусім стосується податкової, митної

політики і відтермінування звітності, що переважно полегшує умови ведення бізнесу вітчизняними суб'єктами ЗЕД та зниження їх транзакційних видатків. Та нині через виникнення суттєвих змін у напрямках, обсягах зовнішньоекономічної діяльності, тарифному і нетарифному регламентуванні міжнародних торговельних операцій іноземними країнами, державне регулювання ЗЕД потребує нових акцентів на питаннях, які раніше здавались безпроблемними, як-то, приміром, переформатування пропускної системи на митних пунктах, удосконалення логістичного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності, масштабні інвестиційні проекти в розбудову нового типу транспортної інфраструктури, що відповідатиме умовам воєнної та повоєнної життєдіяльності. Державні стратегії міжнародної взаємодії мають доповнюватись внутрішньо-державними проектами та ініціативами, здатними забезпечити безпечну, безперебійну зовнішньоекономічну діяльність і захист економічних та політичних інтересів суб'єктів ЗЕД місцевого, регіонального, національного рівнів.

Список використаних джерел:

1. Фінансування державного бюджету України з початку повномасштабної війни. *Міністерство фінансів України* : веб-сайт. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/ukraines_state_budget_financing_since_the_beginning_of_the_full-scale_war-3435 (дата звернення 19.11.2023).
2. Доходи держбюджету України : *Мінфін*. Дата оновлення: 31.10.2023. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/income/> (дата звернення 21.11.2023).
3. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період воєнного стану : Закон України від 24.03.2022 р. № 2142-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2142-20#Text>. (дата звернення 20.11.2023).
4. Про затвердження Угоди між Україною та Європейським Союзом про вантажні перевезення автомобільним транспортом : Указ Президента України від 16.09.2022 р. №654/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/6542022-44005> (дата звернення 22.11.2023).
5. Петровський Д. Черги на кордоні з Польщею ростуть: поляки погрожують заблокувати п'ятий пункт пропуску : *УНІАН*. 23.11.23. URL: <https://www.unian.ua/economics/transport/cherghi-na-kordoni-z-polshcheyu-rostut-polyaki-porgozhuyut-zablokuvati-p-yatiy-punkt-propusku-12464568.html> (дата звернення 25.11.2023).
6. На кордоні з Польщею скупчилося близько 3000 вантажівок : Чернівецький промінь. 18.11.2023. URL: <https://promin.cv.ua/2023/11/18/na-kordoni-z-polshcheiu-skupchylisia-blyzko-3000-vantazhivok.html> (дата звернення 24.11.2023).